

2023

PLA DE MILLORA DEL SISTEMA D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA DE CATALUNYA

RESUM EXECUTIU
2 de febrer de 2023

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials
**Secretaria d'Infància, Adolescència
i Joventut**

sempre
endavant

INTRODUCCIÓ

El Pla de millora del Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de Catalunya és el full de ruta que la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut –mitjançant la DGAIA i l'ICAA– promou amb l'objectiu de transformar i millorar l'actual Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, que vetlla pels infants i adolescents en situació de risc o desemparament a Catalunya.

Aquest Pla és fruit del gran **procés participatiu** que es va fer entre els anys 2019 i 2021 i en el qual s'han implicat tots els agents. Durant el 2022, el Pla s'ha operativitzat i les accions s'han reprogramat i pressupostat.

PROCÉS PARTICIPATIU: PROFESSIONALS, INFANTS, ADOLESCENTS I FAMÍLIES

DIAGNÒSTIC DEL SISTEMA

Fase de diagnòstic: 2019-2020

- 810 professionals, infants, adolescents, joves i famílies
- 68 sessions de treball

ELABORACIÓ DEL PLA

Fase d'elaboració: gener-abril 2021

- 690 professionals, infants, adolescents, joves i famílies
- 17 sessions de treball

OPERATIVITZACIÓ DEL PLA

Fase de programació: 2021-2022

- Millores en la definició operativa del Pla
- Reprogramació i actualització de les accions
- Assignació de les accions entre les unitats responsables
- Inclusió del pressupost
- Definició d'un sistema de seguiment de les accions

CONCLUSIONS PRINCIPALS DEL DIAGNÒSTIC COMPARTIT

- Cal promoure més els drets i fomentar-ne l'exercici.
- Cal fer una aposta decidida per la prevenció.
- Cal millorar la qualitat en la protecció.
- Cal augmentar i millorar la intervenció familiar.
- Cal planificar i avaluar el Sistema perquè sigui més eficaç i sostenible.
- Cal donar encara més importància al capital humà.

DECÀLEG DE REPTES DEL PLA DE MILLORA 2022-2025

- 01)** De la reactivitat a la proactivitat
- 02)** Del nen/a a les infàncies i adolescències
- 03)** De la infància a la ciutadania
- 04)** De la transversalitat a la integralitat
- 05)** De la participació a la decisió
- 06)** De la descentralització a la proximitat
- 07)** D'un sistema garantista a un sistema ètic
- 08)** Del centre de menors a una segona casa
- 09)** De la professionalització al reconeixement social de la cura
- 10)** De la institucionalització a l'altra família

DEFINICIÓ ESTRATÈGICA DEL PLA

LA VISIÓ

Garantir l'exercici de tots els drets dels infants i adolescents en situació de risc o tutelats per assegurar-ne el desenvolupament integral i promoure'n el benestar personal i social.

LA MISSIÓ

Millorar les condicions de vida dels infants i adolescents en situació de risc o tutelats mitjançant el disseny i la implementació de mesures de prevenció i protecció destinades a erradicar situacions de risc i desemparament evitables; millorar el benestar dels infants i adolescents mentre estan vinculats amb el Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, i fomentar-ne el retorn a la família o l'acompanyament en la transició cap a la vida adulta.

PRINCIPIS RECTORS

Els sis principis rectors que inclou el Pla han d'orientar les línies estratègiques, els objectius i les actuacions que s'hi recullen. **Aquests sis principis rectors són el resultat del consens** que es va assolir amb tots els agents implicats:

- L'infant en el centre de les polítiques públiques
- La visió holística compartida
- La participació
- La superació de les barreres discriminatòries
- La sostenibilitat del Sistema
- La professionalitat

5 LÍNIES ESTRATÈGIQUES

- L1.** Afavorir la inclusió social dels infants, adolescents i les seves famílies potenciant la **PREVENCIÓ** de les situacions de risc
- L2.** Millorar el sistema de **PROTECCIÓ** per a Infants i adolescents en situació de desemparament i promoure el treball amb les famílies
- L3.** Vetllar per les **PROFESSIONALS** i reconèixer socialment el treball de cura
- L4.** Garantir la **SOSTENIBILITAT** del Sistema
- L5.** **PERSPECTIVA FEMINISTA** i reconeixement de l'orientació sexual, la identitat i l'expressió de gènere no normatives

OBJECTIUS ESTRATÈGICS

L1. Afavorir la inclusió social dels infants, adolescents i les seves famílies potenciant la prevenció de les situacions de risc

- O.E.1.** Reduir les situacions de risc i de desprotecció dels infants i adolescents a Catalunya.
- O.E.2.** Millorar l'atenció adreçada als infants i adolescents en situació de risc o tutelats en els àmbits de la salut mental, les addiccions, les discapacitats i les necessitats emergents.
- O.E.3.** Garantir la igualtat d'oportunitats als infants i adolescents en situació de risc o tutelats.
- O.E.4.** Afavorir la inclusió social dels joves en situació de vulnerabilitat.

L2. Millorar el sistema de protecció per a Infants i adolescents en situació de desemparament i promoure el treball amb les famílies

- O.E.5.** Fomentar la cultura de l'acolliment familiar a Catalunya.
- O.E.6.** Millorar el benestar dels infants i adolescents acollits en centre residencial.
- O.E.7.** Millorar la detecció de situacions d'abús sexual infantil i garantir-ne l'atenció en tot el territori català.
- O.E.8.** Garantir els drets d'informació i participació dels infants i adolescents i les seves famílies dintre del Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

L3. Vetllar per les professionals i reconèixer socialment el treball de cura

- O.E.9.** Millorar les condicions de treball dels equips de professionals d'infància i adolescència.
- O.E.10.** Garantir la formació contínua dels i les professionals i augmentar-ne l'especialització.

L4. Garantir la sostenibilitat del Sistema

- O.E.11.** Garantir el treball transversal mitjançant una xarxa interdepartamental i interinstitucional.
- O.E.12.** Millorar l'eficiència i l'eficàcia del Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.
- O.E.13.** Millorar la percepció social del Sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència a Catalunya.
- O.E.14.** Millorar la informació i el coneixement per facilitar la presa de decisions.

L5. Perspectiva feminista i reconeixement de l'orientació sexual, la identitat i l'expressió de gènere no normatives

- O.E.15.** Incorporar la perspectiva de gènere, la igualtat de tracte i la no-discriminació per raons d'origen, orientació sexual, identitat i expressió de gènere dins del Sistema d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

ESTRUCTURA DEL PLA

PACTE PER A LA INFÀNCIA
I L'ADOLESCÈNCIA DE CATALUNYA

PLA ESTRATÈGIC DE SERVEIS
SOCIALS DE CATALUNYA

PLA DE MILLORA DEL SISTEMA D'ATENCIÓ
A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA

PRESSUPOST PREVIST

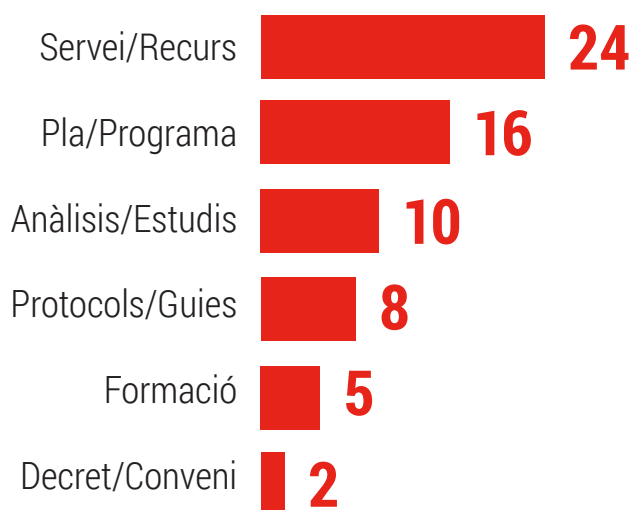
TOTAL: 97.641.888

Nota: el pressupost és una eina de planificació i gestió, no és una previsió exhaustiva de totes les despeses i ingressos. Hi ha despeses que encara no s'han inclòs en aquest pressupost perquè no tenen la mateixa programació pluriennial que el Pla. S'han d'aprovar anualment o bé estan pendents d'acords amb altres administracions durant el període en què es desenvoluparà el Pla.

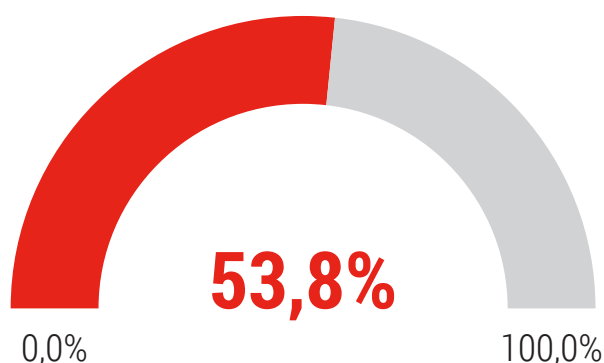
TIPOLOGIA DE LES ACCIONS I ESTAT DE LA SITUACIÓ ACTUAL

Febrer de 2023

TIPOLOGIA DE LES ACCIONS

ACTUACIONS INICIADES

Nota: totes les accions programades per a l'any 2022, s'han iniciat segons el cronograma previst.

10 INICIATIVES CLAU PER IMPULSAR EL CANVI

PREVENCIÓ

Culminació del desplegament del servei d'intervenció socioeducativa (SIS) a tot el país

Preservació de la unitat familiar en situacions de risc de desprotecció

PROTECCIÓ

Implementació de la Unitat Integrada d'Atenció als Infants i Adolescents Víctimes d'Abusos Sexuals a tot el territori català (Barnahus)

Reconversió integral del model residencial

Augment del nombre de famílies acollidores alienes i foment de l'acolliment especialitzat

CURA DELS I LES PROFESSIONALS

Revisió progressiva de les condicions laborals dels i les professionals

Formació contínua i especialitzada en infància i adolescència per als equips de professionals

Creació de les comissions de tutela

AVALUACIÓ

Avaluacions externes del funcionament del Sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència a Catalunya

Avaluació contínua del Sistema de Protecció per recollir l'opinió dels infants

CONCRECIÓ DE LES 10 INICIATIVES CLAU PER IMPULSAR EL CANVI

Culminació del desplegament del servei d'intervenció socioeducativa (SIS) a tot el país

DESCRIPCIÓ:

Recursos i equips preventius, amb caràcter diürn i no residencial, que donen resposta a les necessitats d'intervenció socioeducativa en els casos de risc de desprotecció per actuar preventivament i evitar la separació de l'infant o adolescent de la seva família i entorn habitual i treballar les seves necessitats en el context comunitari.

Tipologia de serveis:

1. Servei de suport a les famílies amb infants de 0-3 anys en situació de risc de desprotecció.
2. Servei d'atenció diürna.
3. Servei d'intervenció amb famílies que tenen infants i adolescents en situació de risc.
4. Servei d'acompanyament socioeducatiu per a adolescents en situació de risc.
5. Servei d'intervenció socioeducativa itinerant.

Els diferents serveis atenen les situacions de risc en funció de la gravetat: lleu, moderada i greu.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents en situació de risc greu de desprotecció i les seves famílies.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Implementar els serveis a totes les àrees bàsiques de serveis socials (ABSS) de Catalunya.
- Cobrir totes les franges d'edat en situació de risc greu de desprotecció.
- Reduir el nivell de risc dels casos greus.
- Aconseguir que el servei d'infància, les famílies i els professionals tinguin un grau òptim de satisfacció.
- Evitar les institucionalitzacions.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2022-2025.

Preservació de la unitat familiar en situació de risc de desprotecció: impuls de les teràpies familiars per a les famílies amb infants en situació de risc greu

DESCRIPCIÓ:

Preservar la unitat familiar (evitar la separació del nucli) dels infants que es troben en situació de risc greu de desprotecció mitjançant models d'intervenció que incorporen teràpies familiars especialitzades.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents en situació de risc greu de desprotecció i les seves famílies.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Reduir el nombre d'infants i adolescents del Sistema de Protecció.
- Augmentar l'empoderament de les famílies.
- Aplicar la cultura de l'avaluació en les polítiques públiques.
- Preveure un estalvi econòmic derivat de la reducció de la institucionalització.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2023-2025.

Implementació de la Unitat Integrada d'Atenció als Infants i Adolescents Víctimes d'Abusos Sexuals a tot el territori català (Barnahus)

DESCRIPCIÓ:

Planificar l'obertura de 12 nous espais Barnahus per a l'atenció integral d'infants que han estat víctimes de violència sexual, a fi de donar cobertura del servei a tot el territori català.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents víctimes d'abús sexual.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Millorar l'atenció als infants víctimes de violència sexual.
- Millorar la prevenció, la detecció, la intervenció i l'avaluació davant d'aquesta problemàtica.
- Sensibilitzar la població envers aquesta xacra social.
- Garantir el servei a tot el territori català.

TERMINI D'EXECUCIÓ: Planificació progressiva de l'obertura dels 12 espais en dues fases. Projecte iniciat. Previsió d'execució: 2023-2025.

Reconversió integral del model residencial

REVISIÓ A FONS DE L'ACOLLIMENT RESIDENCIAL ACTUAL

DESCRIPCIÓ:

Anàlisi en profunditat de l'acolliment residencial amb la participació dels professionals i els adolescents que viuen en un centre. Els aspectes centrals que es tracten són l'organització dels centres, la reparació del dany i els perfils professionals.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Nois i noies en acolliment residencial.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Millorar la qualitat assistencial en els centres residencials.
- Millorar l'organització i les estructures dels centres residencials.
- Garantir la participació dels infants i adolescents acollits en centres i dels equips professionals en la millora dels serveis residencials.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2022-2023.

IMPLEMENTACIÓ DE POLÍTIQUES DE PROTECCIÓ I BONS TRACTES

DESCRIPCIÓ:

El projecte contribueix a crear ecosistemes protectors a partir de la millora dels mecanismes de protecció dins dels centres residencials d'acció educativa (CRAE). S'ha iniciat una prova pilot en cinc CRAE que té tres components: formació en bons tractes per als professionals, monitorar el benestar emocional dels infants i garantir-ne la participació per mitjà d'una nova aplicació.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Nois i noies acollits en CRAE.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Millorar la qualitat assistencial per mitjà de la formació en bons tractes.
- Monitorar el benestar emocional dels infants i fer una detecció precoç de situacions de risc per mitjà d'una app i de la intel·ligència artificial.
- Garantir la comunicació directa dels infants amb els professionals de referència i la DGAIA per mitjà d'una nova app.

TERMINI D'EXECUCIÓ: Projecte pilot 2022-2023 i planificació per implementar-lo a tots els CRAE entre els anys 2023 i 2025.

Augment del nombre de famílies acollidores alienes i foment de l'acolliment especialitzat

DESCRIPCIÓ:

Cal augmentar el nombre de famílies alienes per assumir la cura d'infants i adolescents tutelats. Per fer-ho, es vol elaborar una estratègia dirigida a captar noves famílies i, a més, a impulsar l'acolliment especialitzat, el qual preveu cercar professionals de l'àmbit social o sanitari que vulguin acollir infants tutelats amb necessitats especials i específiques.

UNITAT RESPONSABLE: ICAA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents tutelats.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Incrementar el nombre d'infants i adolescents que viuen en família.
- Garantir el dret dels infants a créixer en una família.
- Millorar el benestar dels infants i adolescents tutelats.
- Reduir la pressió del Sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2022-2025.

Revisió progressiva de les condicions laborals dels i les professionals

DESCRIPCIÓ:

Incrementar les tarifes i continuar el treball sobre l'estudi de costos. Incidir en la millora progressiva de les condicions laborals dels i les professionals d'infància i adolescència.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA, ICAA, SIAJ i SG.

POBLACIÓ DIANA:

Professionals dels equips especialitzats i dels serveis residencials.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Aportar elements de reflexió i càlcul sobre els costos laborals dels serveis i recursos.
- Utilitzar criteris objectius i comuns per prendre decisions encaminades a millorar les condicions laborals dels i les professionals.
- Millorar les condicions laborals dels i les professionals.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2022-2025.

Formació contínua i especialitzada en infància i adolescència per als equips de professionals

DESCRIPCIÓ:

Elaborar un pla de formació per al conjunt de professionals perquè tinguin la millor formació i actualització de continguts. La formació especialitzada en drets de la infància, els bons tractes envers els infants o les teràpies familiars especialitzades en són alguns exemples.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA i ICAA.

POBLACIÓ DIANA:

Professionals del Sistema d'Atenció.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Millorar les competències del conjunt de professionals del Sistema.
- Millorar la qualitat dels serveis d'atenció a la infància.
- Promoure la formació contínua entre el conjunt de professionals.
- Aplicar la innovació social en la praxi professional dins del Sistema.

TERMINI D'EXECUCIÓ: 2022-2025.

Creació de les comissions de tutela

DESCRIPCIÓ:

Òrgan col·legiat integrat per funcionaris públics que preveu la participació d'experts externs de diferents especialitats professionals i que té per objecte assessorar, revisar o prendre decisions sobre situacions de desemparament i mesures de protecció a la infància i l'adolescència que proposen els equips tècnics competents.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents que estan vinculats amb el Sistema de Protecció, els seus progenitors, tutors o guardadors i els acollidors.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Un canvi qualitatiu en el procediment, que ha d'incidir sobre els drets i els deures de totes les persones interessades.
- Resoldre el procediment amb la màxima celeritat però, alhora, aportar-hi el màxim de garanties.
- Introduir un òrgan central i integrador del Sistema, que reequilibri i moderi els serveis i actors implicats.
- Rebaixar la conflictivitat judicial i millorar la comunicació amb la fiscalia de menors mitjançant reunions de coordinació de la Comissió.

TERMINI D'EXECUCIÓ: finals del 2024.

Avaluacions externes del funcionament del Sistema de Protecció a la Infància i l'Adolescència a Catalunya

DESCRIPCIÓ:

Impulsar avaluacions externes sobre els punts clau del Sistema de Protecció que serveixin per implementar canvis i millorar la qualitat dels serveis a partir d'evidències.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA i ICAA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents en situació de risc o tutelats.

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Impulsar la cultura de l'avaluació dins del Sistema de Protecció.
- Disposar d'informació objectiva sobre aspectes clau del funcionament del Sistema que permeti impulsar millores basades en l'evidència.

TERMINI D'EXECUCIÓ: any 2021: avaluació de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (ASJTET) (fons PROAVA). Any 2022: S'està avaluant l'Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves migrats sols (ECAI) amb l'avalua. Any 2023: previsió d'avaluació del projecte pilot Barnahus i dels serveis d'intervenció socioeducativa (SIS).

Avaluació contínua del Sistema de Protecció per recollir l'opinió dels infants

DESCRIPCIÓ:

Construcció d'un sistema d'indicadors per identificar els punts forts i febles del Sistema de Protecció i així orientar les decisions dels responsables tècnics i polítics a l'hora d'impulsar millores basades en evidències.

UNITAT RESPONSABLE: DGAIA i ICAA.

POBLACIÓ DIANA:

Infants i adolescents tutelats (en centre, família extensa i aliena).

IMPACTES QUE ES PREVEUEN:

- Impulsar la cultura de l'avaluació en el Sistema de Protecció.
- Obtenir informació rellevant sobre el Sistema que permeti millorar la qualitat dels serveis a partir d'evidències.
- Monitorar el benestar i el desenvolupament dels infants tutelats.
- Garantir als infants tutelats el dret a donar la seva opinió i que es tingui en compte.

TERMINI D'EXECUCIÓ: el 2022 s'inicia el projecte i el 2023 es recullen les dades de la segona fase.

Consulta el Pla de Millora del Sistema d'Atenció a la Infància
i l'Adolescència de Catalunya aquí:

